

Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Σπουδών

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ / ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ	ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (χειμ./εαρινό)	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ		
ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΚΒ407	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ (1 έως 8)	5 – 7
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΟΥ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σεμινάριο		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΟΧΙ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Τα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Οι αναρτήσεις γίνονται στο classweb και στο e-learn		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Εργασία σε ομάδα
- Συνεργασία πάνω σε συγκεκριμένη θεματική
- Περίληψη και προφορική παρουσίαση επιστημονικών κειμένων
- Ανάπτυξη διαλογικής ικανότητας
- Συγγραφή συνθετικής εργασίας και προφορική υποστήριξη αυτής

Τα αποτελέσματα της επιτυχούς παρακολούθησης είναι δυνάμει τα εξής:

Καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας
Κατανόηση, σύνοψη, ανασυγκρότηση, αναπλαισίωση - προφορική παρουσίαση- επιστημονικών κειμένων
Καλλιέργεια της διαλογικής επικοινωνίας
Καλλιέργεια της συγγραφικής ικανότητας
Ανάπτυξη της συνθετικής σκέψης

Γενικές δυνατότητες

Ελληνικά:

Εξοικείωση με τις απαιτήσεις της ομαδικής εργασίας
Εξοικείωση με την εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σχεδιασμός μαθημάτων και διατύπωση υποθέσεων εργασίας
Αναπλαισίωση γνώσεων και αναστοχαστικότητα
Προαγωγή της παραγωγικής και της επαγωγικής συλλογιστικής
Κατανόηση του ιστορικού χαρακτήρα των πολιτισμικών συστημάτων σε σχέση με την κοινωνική διαφοροποίηση και τις κοινωνικές δομές

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο έχει ως επίκεντρο τη *Θεωρία του Συμβόλου* του Νόρμπερτ Ελίας. Ο Ελίας θεωρεί τη συμβολική ικανότητα ως το ειδολογικό χαρακτηριστικό του εχέφρονος ανθρώπου. Η συμβολική ικανότητα συμπεριλαμβάνει τη γνώση, τη σκέψη και την ομιλία, ενώ τα σύμβολα είναι αυτά που προσανατολίζουν και ρυθμίζουν τις ανθρώπινες συμπεριφορές. Στόχος του σεμιναρίου είναι να καταστήσει κατανοητή στους φοιτητές και στις φοιτήτριες την εν λόγω θεωρία, αντλώντας υλικό από τις έρευνες της κοινωνιολογίας και της κοινωνικής ανθρωπολογίας σε διαφορετικούς κοινωνικούς σχηματισμούς της ανθρώπινης συνύπαρξης.

Το σεμινάριο χωρίζεται σε τρία μέρη: σε μία Εισαγωγή, σε ένα δεύτερο μέρος στο οποίο θα αναλυθούν αντιπροσωπευτικά κοινωνιολογικά και ανθρωπολογικά κείμενα και σε ένα τρίτο μέρος στο οποίο θα επιχειρηθεί η σύνδεση των ενδεικτικών κειμένων με τους κύριους άξονες της Εισαγωγής.

Στην Εισαγωγή παρουσιάζονται οι δυνατότητες που κομίζει η *Θεωρία του Συμβόλου* στην ευρεία κατανόηση των κοινωνικών σχηματισμών και των μετασχηματισμών τους. Έμφαση δίνεται στην

κατανόηση της μεταβλητότητας των σχέσεων ανάμεσα στα ένστικτα, τα συναισθήματα, και τη συμβολική ικανότητα, δηλαδή τις γνωστικές, τις αισθητικές και τις ηθικές-αξίες.

Στο Δεύτερο Μέρος εξετάζονται ορισμένα κείμενα που δείχνουν τις διαφορετικές τροπές της συμβολικής ικανότητας σύμφωνα με διαφορετικούς τύπους κοινωνικής οργάνωσης. Η επιλογή των κειμένων καλύπτει ένα ευρύ φάσμα μελετημένων περιπτώσεων υπό διαφορετικές θεωρητικές σκοπιές. Ο πρώτος στόχος είναι να κατανοηθούν οι διαφορές και οι ομοιότητες ανάμεσα σε διαφορετικούς τρόπους σκέψης, όπως ο μυθολογικός και ο επιστημονικός ή όπως η προφορική και η εγγραμματοσύνη. Ο δεύτερος στόχος είναι να κατανοηθεί η σχέση των συμβόλων με τις ανθρωπίνες ταξινομήσεις, αλλά και με τη νομιμοποίηση της κυριαρχίας που ενυπάρχει στα διάφορα ταξινομητικά συστήματα.

Στο Τρίτο Μέρος τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η *Θεωρία του Συμβόλου* μπορεί να συμβάλλει στο ξεπέραςμα ορισμένων αντιθέσεων που διαπερνούν τη σύγχρονη (ή νεωτερική) πρόσληψη του κοινωνικού κόσμου (όπως αυτήν ανάμεσα στη φύση και τον πολιτισμό, τις φυσικές και τις ανθρωπιστικές επιστήμες ή, ακόμη, ανάμεσα στο αντικείμενο και το υποκείμενο).

I

1. Εισαγωγή: 1.Γενική ανθρωπολογία (Εισηγήσεις διδάσκοντα)

- Οι επιστήμες του ανθρώπου: Κοινωνία και πολιτισμός
- Οι δύο θεμελιώσεις της ανθρωπολογίας: Βιολογία και κοινωνία
- Η διχοτομία φύσης – πολιτισμού και των αντίστοιχων επιστημών

2. Εισαγωγή : 2. Η *Θεωρία του Συμβόλου*: Πρώτη παρουσίαση (Εισηγήσεις διδάσκοντα)

- Κοινωνιολογική θεωρία: Ο έννοιες υψηλής σύνθεσης
- Η συμβολική ικανότητα του εχέφρονος ανθρώπου
- Η πέμπτη διάσταση: Προσανατολισμός και ρύθμιση συμπεριφορών

II

3 Η συμβολική διάσταση (ομαδική εργασία)

- Κοινωνικές και θυμικές δομές
- Η μυθολογική σκέψη
- Η εγγράμματα κουλτούρα
- Μυθολογική και επιστημονική σκέψη
- Κοινωνικές και συμβολικές ταξινομήσεις
- Γλώσσα και συμβολική κυριαρχία

III

4. - Η *Θεωρία του Συμβόλου* σήμερα (ομαδική εργασία)
- Η διευρυμένη έννοια του συμβόλου
  - Παραγωγή και διάχυση των συμβόλων διάκρισης
  - Οι συμβολικές βάσεις της κυριαρχίας.

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ , <i>Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο – προφανώς ελέω COVID-19.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Οι κάρτες PowerPoint, το αναλυτικό περίγραμμα, τα βασικά και τα βοηθητικά κείμενα εργασίας αναρτώνται στο classweb και στο e-learn.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Μελέτη & ανάλυση της κύριας βιβλιογραφίας	40
	Προφορική παρουσίαση εργασιών	40
	Συγγραφή προφορικής εργασίας / εργασιών και αποστολή σε όλους τους φοιτητές και σε όλες τις φοιτήτριες του σεμιναρίου	45
	Συγγραφή δοκιμίου στο οποίο συσχετίζονται δύο από τις κεντρικές έννοιες του σεμιναρίου ή παρουσιάζεται η σχολιασμένη σύνοψη του σεμιναρίου	100
	Προφορική υποστήριξη της δοκιμιακής εργασίας	25
	Σύνολο Μαθήματος	250

6. ΚΥΡΙΑ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασικά κείμενα εργασίας (στα ελληνικά)

Bourdieu P., *La distinction: Critique sociale du jugement*, Παρίσι, Minuit, 1979. (ελληνική μτφρ, *Η διάκριση: Κοινωνική κριτική της καλαισθητικής κρίσης*, 2002).

Bourdieu P., *Le sens pratique*, Παρίσι, Editions du Minuit, 1980. (μτφρ *Η αίσθηση της πρακτικής*, 2006).

Bourdieu P., *Γλώσσα και συμβολική εξουσία*, Αθήνα, Καρδαμίτσας, 1999.

Δαρβίνος Κ., *Η καταγωγή του ανθρώπου*

Durkheim E., *Κοινωνιολογία και φιλοσοφία*, Τρίκαλα, Επέκεινα, 2014

Durkheim E., *Πραγματισμός και κοινωνιολογία*, Αθήνα, Πεδίο, 2011.

Durkheim E. & M. Mauss, *Μορφές πρωτόγονης ταξινόμησης*, Αθήνα, Gutenberg, 2001.

Ελίας Ν., *Η εξέλιξη του πολιτισμού*, Τόμοι 2, Αθήνα, Νεφέλη, 1997.

Elias N., *Μότσαρτ: Η κοινωνιολογία μιας ιδιοφυίας*, Αθήνα, Ίνδικτος, 2006.

Elias N, *Περί χρόνου*, Αθήνα, Εκδόσεις 21^{ου}, 2004.

Elias N., *Θεωρία του συμβόλου*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2008.

A. Γεωργούλας, *Η γένεση της κοινωνιολογίας και η σύγχρονη ανθρωπολογία*, Αθήνα, Τόπος, 2014,

Geertz C., *Η ερμηνευτική των πολιτισμών*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2003

Geertz C., *Διαθέσιμο φως*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2003

Goody J., *Η λογική της γραφής και η οργάνωση της κοινωνίας*, Αθήνα, Εκδ. Εικοστού Πρώτου, 2001.

Léroi-Gourhan A., *Το έργο και η ομιλία του ανθρώπου*, 2 Τα, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2007

Lévi-Strauss C., *Μύθος και νόημα*, Αθήνα, Καρδαμίτσα, 1986.

Lévi-Strauss C., *Η άγρια σκέψη*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1976

Lévi-Strauss C., *Ανθρωπολογία και μύθος*, 2 Τ., Αθήνα, Καρδαμίτσα, 1990.

Lévi-Strauss C., *Μυθολογικά* (τ. 4, ελληνική μετάφραση τ. 1 και τ. 2)

Mauss M., *Κοινωνιολογία και ανθρωπολογία*, Αθήνα, Εικοστός Πρώτος,

Sahlins M., *Η δυτική ψευδαισθηση της ανθρωπίνης φύσης*, Αθήνα, Εικοστός Πρώτος, 2008

